

Секція 4. Теорія і методика професійної освіти

ІННОВАЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ПСИХОЛОГА ОСВІТИ

Одна з особливостей професійної підготовки у вищій школі полягає в тому, що зміст навчання проектується не як навчальний предмет, а як предмет навчальної діяльності, послідовно трансформований в предмет діяльності професійної з метою формування як метапрофесійних, так і специфічних для кожної предметної галузі праці компетенцій та компетентностей [1, с. 33].

Так, аналіз основних напрямків професійної підготовки майбутнього психолога [2] дозволив встановити, що особливу цінність для нього представляють вміння розуміти контекст, увага до деталей, заснована на образному мисленні, здатність інтерпретувати символи і витягувати приховані смисли [3, с. 28]. Саме тому важливою складовою навчально-професійної діяльності студентів-психологів є інтелектуальна діяльність, що поєднує в собі елементи науково-пізнавальної, аналітичної, творчої, комунікативної діяльності.

Слід відзначити також необхідність розвитку особистісно-професійних якостей, які зачіпають етичну сторону діяльності майбутнього психолога, – толерантності, готовності в будь-якій ситуації надати допомогу, розуміння цінності людського життя, неприпустимість маніпулювання людьми, відповідальності.

Сучасна психолого-педагогічна наука визначає можливість розвитку освітнього процесу як мінімум у двох варіантах: монотонному та інноваційному. Перший з них означає активне нарощування позитивних зрушень, рівномірне накопичення їх кількості, а другий – періодичне введення разових нововведень, які якісно змінюють стан, рівень системи та процес освіти. Різниця, як вказує А.І.Пригожин, між ними умовна, але саме в ній зберігається той самий розподіл на нове і «добре забуте старе», яке і є предметом численних і нескінченних дискусій [4].

Інноваційний банк загальнопрофесійної підготовки майбутніх психологів включає широкий спектр технологій – це впроваджені матеріали та нововведення – нові розробки, технології, методики і т.д., що несуть у собі потенціал новизни (інновації). Інноваційний фонд включає також і перспективні ідеї з навчання і виховання студентів, які можуть перерости у нововведення та інновації. Така рівнева структура забезпечує інноваційний характер освітнього процесу.

Розкриємо особливості деяких інноваційних технологій, впроваджених у процес загальнопрофесійної підготовки майбутніх психологів.

Комп'ютерне тестування. Використовується як заміна технологія перевірки рівня теоретичних знань студентів. З одного боку, ця технологія стала звичною для вищої освіти і, швидше за все, її слід було б віднести до традиційних технологій, але і її можливо оновити з точки зору диференційованого використання. Тести диференціюються за трьома групами: монотести – охоплюють зміст однієї дисципліни; політести – зміст групи дисциплін, пов'язаних одним видом діяльності психолога, наприклад, корекційно-розвивальної; комплексні тести – охоплюють зміст усіх дисциплін курсу навчання, наприклад, всі дисципліни першого року навчання.

ІКТ, мультимедіа. Технології використовуються як в навчальному, так і в контролюючому режимах. Навчання з використанням інформаційно-комунікаційних та мультимедіа технологій проводиться з метою збагачення змісту підготовки, поліпшення умов праці. Інтернет-ресурси використовуються в якості демонстраційного матеріалу на лекціях, як методичний матеріал у самостійній роботі студентів. Освоєна технологія інтернет-іспиту в режимі Online. Результати іспиту не несуть обов'язкового характеру при виставленні підсумкової позначки з дисципліни, оцінка виставляється в комплексному режимі.

Тренінг-групи. Технологія тренінгу використовується з метою поглиблення знань психологічного консультування, міцного оволодіння методами соціально-психологічного навчання: тренінг інноваційної діяльності, тренінг прогнозування, тренінг впевненості в собі, тренінг спілкування та інш.

Авторські курси. Розробляються як дисципліни і курси за вибором. Зміст курсів відповідає науковим інтересам викладача, дозволяє йому реалізувати свої наукові ідеї, поділитися професійними знаннями і вміннями зі студентами. Студентам пропонується з трьох-чотирьох курсів вибрати той, який привернув їхню увагу.

Науково-методичне забезпечення впровадження інноваційних технологій у загальнопрофесійній підготовці майбутніх психологів здійснюється спільно з психологічною службою. Психологічна служба виконує ряд завдань, які сприяють у цілому успішному впровадженню інновацій в загальнопрофесійну і спеціальну підготовку. По-перше, психологічна служба здійснює психологічний програмно-цільове моделювання професійної діяльності. По-друге, проводить експертний моніторинг психологічної готовності до професійної діяльності та динаміки розвитку професійно-особистісних якостей і психологічної компетентності студентів. По-третє, втілює психотехнологічне забезпечення професійної діяльності та підготовки майбутніх фахівців.

До перспективних напрямків розвитку технологій підготовки майбутніх психологів освіти в контексті інноваційності слід віднести оновлення змісту освіти через розширення варіативності регіонального та вузівського компонентів змісту підготовки, тематики авторських курсів, взаємодії з органами освіти в розробці актуальних проблем освіти у змісті курсових та кваліфікаційних робіт випускників- психологів.

Література

1. Зеер Э.Ф., Павлова А.М., Сыманюк Э.Э. Модернизация профессионального образования: компетентностный подход: учеб. пособ. – М., 2005.
2. Психолог: Введение в профессию: учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений / В.А.Фокин, Т.М.Буякс, О.Н.Родина и др. – М., 2007.
3. Ляудис В. Я. Методика преподавания психологии. 5-е изд. – СПб., 2007.

4. Пригожин А.И. Нововведения: стимулы и препятствия (Социальные проблемы инноватики). – М.: Политиздат, 1989. – 271 с.